Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 18 december 2025 *

”Begäran om förhandsavgörande – Immateriella rättigheter – Upphovsrätt och närstående rättigheter – Direktiv 2001/29/EG – Artiklarna 2–4 och 8 – Direktiv 2004/48/EG – Artiklarna 1–3 – Direktiv 2006/115/EG – Direktiv 2006/116/EG – Artiklarna 1, 2 och 9 – Artiklarna 17 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Rättsmedel – Rätt till en effektiv domstolsprövning – Nationell lagstiftning, enligt vilken det för att en talan om upphovsrättsintrång som väckts av en av rättighetsinnehavarna till ett filmverk ska kunna tas upp till prövning krävs att de övriga rättighetsinnehavarna omfattas av talan”

I mål C-182/24,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av tribunal judiciaire de Paris (Förstainstansdomstolen i Paris, Frankrike) genom beslut av den 8 februari 2024, som inkom till domstolen den 5 mars 2024, i målet

RB, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Chabrol,

AD, som företräds av sin gode man NM, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Chabrol,

DR, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Chabrol,

ZB, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Chabrol,

VQ, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Chabrol,

RZ, i egenskap av rättsinnehavare efter Paul Gégauff,

DQ, i egenskap av rättsinnehavare efter Paul Gégauff,

FI, i egenskap av rättsinnehavare efter Paul Gégauff,

LF, i egenskap av rättsinnehavare efter Paul Gégauff,

mot

Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD),

Radio Days SARL,

* Rättegångsspråk: franska.

Brinter Company Ltd,

BS,

MW,

Artedis SA,

Panoceanic Films SA,

ytterligare deltagare i rättegången:

Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM),

HU, i egenskap av rättsinnehavare efter Pierre Jansen,

YG, i egenskap av rättsinnehavare efter Ellery Queen,

VH, i egenskap av rättsinnehavare efter Ellery Queen,

IA,

ID, i egenskap av rättsinnehavare efter Jean Patrick Manchette,

Daniel Boulangers dödsbo, i egenskap av rättsinnehavare efter Daniel Boulanger,

HK, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Brulé,

QY, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Brulé,

WY, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Brulé,

KE, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Brulé,

NA, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Brulé,

IY, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Brulé,

Nicholas Blakes dödsbo, i egenskap av rättsinnehavare efter Nicholas Blake,

Edward Atiyahs dödsbo, i egenskap av rättsinnehavare efter Edward Atiyah,

Ellery Queens dödsbo, i egenskap av rättsinnehavare efter Ellery Queen,

Richard Neelys dödsbo, i egenskap av rättsinnehavare efter Richard Neely,

Patricia Highsmiths dödsbo,

Charlotte Armstrongs dödsbo, i egenskap av rättsinnehavare efter Charlotte Armstrong,

WI, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Rank,

QT, i egenskap av rättsinnehavare efter Hubert Monteilhet,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden F. Biltgen, domstolens vice ordförande T. von Danwitz, tillika tillförordnad domare på första avdelningen, samt domarna I. Ziemele (referent), A. Kumin och S. Gervasoni,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– RB, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Chabrol, genom J. Aittouares, avocat,

– AD, som företräds av sin gode man NM, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Chabrol, DR, ZB och VQ, i egenskap av rättsinnehavare efter Claude Chabrol, RZ, DQ, FI och LF, i egenskap av rättsinnehavare efter Paul Gégauff, genom L. Klein, avocat,

– Radio Days SARL, Brinter Company Ltd, BS, MW, Artedis SA och Panoceanic Films SA, genom P. Spinosi, avocat,

– Frankrikes regering, genom B. Fodda och E. Timmermans, båda i egenskap av ombud,

– Österrikes regering, genom A. Posch, J. Schmoll och G. Kunnert, samtliga i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom C. Auvret och J. Samnadda, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 10 april 2025 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2–4 och 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 2001, s. 10), artiklarna 1–3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (EUT L 157, 2004, s. 45, och rättelse i EUT L 195, 2004, s. 16), Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter (EUT L 376, 2006, s. 28), artiklarna 1, 2 och 9 i

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/116/EG av den 12 december 2006 om skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter (EUT L 372, 2006, s. 12) och artiklarna 17 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, nio fysiska personer, i deras egenskap av rättsinnehavare efter Claude Chabrol, som var regissör och avled år 2010, och Paul Gégauff, som var manus- och dialogförfattare och avled år 1983, och, å andra sidan, Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD), Radio Days SARL, Brinter Company Ltd (nedan kallat Brinter), BS, MW, Artedis SA och Panoceanic Films SA. Målet rör nyttjande av fjorton filmer som regisserats av Claude Chabrol. Paul Gégauff medverkade som dialogförfattare i fem av filmerna.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 2001/29

3 Skäl 4 i direktiv 2001/29 har följande lydelse:

”Harmoniserade rättsliga ramar för upphovsrätt och närstående rättigheter kommer genom ökad klarhet i rättsligt hänseende och genom att en hög skyddsnivå skapas inom området för immaterialrätt att uppmuntra till betydande investeringar i kreativ och innovativ verksamhet, bland annat då det gäller nätinfrastruktur, vilket i sin tur leder till tillväxt och ökad konkurrenskraft för europeisk industri inom såväl innehållsskapande som informationsteknik och mer allmänt inom ett brett område av industri- och kultursektorer. Detta kommer att säkerställa sysselsättningen och främja skapandet av nya arbetstillfällen.”

4 Artikel 2 i samma direktiv, med rubriken ”Rätten till mångfaldigande”, har följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall föreskriva en ensamrätt att tillåta eller förbjuda direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent, mångfaldigande, oavsett metod och form, helt eller delvis

a) för upphovsmän: av deras verk,

b) för utövande konstnärer: av upptagningar av deras framföranden,

c) för fonogramframställare: av deras fonogram,

d) för framställarna av de första upptagningarna av filmer: av original och kopior av deras filmer,

e) för radio- och televisionsföretag: av upptagningar av deras utsändningar, trådöverförda såväl som luftburna, inklusive kabel- och satellitsändningar.”

5 I artikel 3 i samma direktiv, med rubriken ”Rätten till överföring av verk till allmänheten och rätten att göra andra alster tillgängliga för allmänheten”, anges följande:

”1. Medlemsstaterna skall ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

2. Medlemsstaterna skall ge ensamrätt att tillåta eller förbjuda tillgängliggörandet för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer,

a) för utövande konstnärer: av upptagningar av deras framföranden,

b) för fonogramframställare: av deras fonogram,

c) för framställarna av de första upptagningarna av filmer: av originalet och kopior av deras filmer, och

d) för radio- och televisionsföretag: av upptagningar av deras sändningar, trådöverförda såväl som luftburna, inklusive kabel- och satellitsändningar.

3. De rättigheter som avses i punkterna 1 och 2 skall inte anses vara konsumerade genom någon form av överföring till allmänheten eller genom att alster görs tillgängliga för allmänheten enligt denna artikel.”

6 I artikel 4 i nämnda direktiv, som har rubriken ”Spridningsrätt”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda all slags spridning till allmänheten, genom försäljning eller på annat sätt, av originalet av deras verk eller av kopior av detta.

2. Spridningsrätten för originalet eller kopior av verket skall inte konsumeras inom gemenskapen förutom i de fall då den första försäljningen av exemplaret i fråga, eller då den första gången någon annan form av överföring av äganderätten till detta, görs inom gemenskapen av rättsinnehavaren eller med dennes samtycke.”

7 I artikel 8 i direktiv 2001/29, som har rubriken ”Sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall se till att det finns lämpliga sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder i fråga om intrång i de rättigheter och skyldigheter som fastställs i detta direktiv samt vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa att dessa sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder tillämpas. Sanktionerna skall vara effektiva, proportionella och avskräckande.

2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att rättsinnehavare, vilkas intressen berörs av en intrångshandling som utförs inom dess territorium, kan föra talan om skadestånd och/eller begära föreläggande samt, i tillämpliga fall, föra talan om beslag av det material som använts vid intrånget och även av sådana anordningar, produkter eller komponenter som avses i artikel 6.2.

3. Medlemsstaterna skall se till att rättsinnehavare har möjlighet att begära ett föreläggande gentemot mellanhänder vars tjänster utnyttjas av en tredje part för att begå intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet.”

Direktiv 2004/48

8 I skälen 10 och 13 i direktiv 2004/48 anges följande:

”(10) Syftet med detta direktiv är att tillnärma [medlemsstaternas lagstiftningar med materiella regler om immateriella rättigheter] för att uppnå en hög, likvärdig och enhetlig skyddsnivå för immateriella rättigheter på den inre marknaden.

…

(13) Direktivet måste ges ett så brett tillämpningsområde som möjligt, så att det inbegriper alla immateriella rättigheter som omfattas av gemenskapsrättsliga bestämmelser på området och/eller den nationella lagstiftningen i den berörda medlemsstaten. Detta hindrar dock inte de medlemsstater som så önskar att utvidga tillämpningsområdet, för interna ändamål, till att även omfatta handlingar som innebär illojal konkurrens, inklusive snyltande kopior, eller liknande verksamhet.”

9 I artikel 1 i detta direktiv, med rubriken ”Syfte”, föreskrivs följande:

”Detta direktiv gäller de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter. Med begreppet ’immateriella rättigheter’ avses i detta direktiv även industriella rättigheter.”

10 I artikel 2 i nämnda direktiv, som har rubriken ”Tillämpningsområde”, föreskrivs följande:

”1. Utan att det påverkar de medel som föreskrivs eller kan komma att föreskrivas i gemenskapslagstiftningen eller i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa medel är gynnsammare för rättighetshavaren, skall de åtgärder, förfaranden och sanktioner som föreskrivs i detta direktiv vara tillämpliga, i enlighet med artikel 3, vid varje intrång i de immateriella rättigheter som följer av gemenskapsrätten och/eller den berörda medlemsstatens nationella rätt.

2. Detta direktiv skall inte påverka tillämpningen av de särbestämmelser och undantag som finns i gemenskapslagstiftningen om säkerställande av skyddet för upphovsrätt och närstående rättigheter, särskilt inte bestämmelserna i [rådets direktiv 91/250/EEG av den 14 maj 1991 om rättsligt skydd för datorprogram (EGT L 122, 1991, s. 42; svensk specialutgåva, område 17, volym 1, s. 111)] och i synnerhet artikel 7 i det direktivet, eller direktiv [2001/29] och i synnerhet artiklarna 2–6 och 8 i det direktivet.

3. Detta direktiv skall inte påverka

a) de gemenskapsrättsliga bestämmelser som reglerar den materiella delen av immaterialrätten, [Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 1995, s. 31)], [Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december 1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer (EGT L 13, 2000, s. 12)] eller [Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG

av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (EGT L 178, 2000, s. 1)] i allmänhet och i synnerhet artiklarna 12–15 i direktiv [2000/31],

b) medlemsstaternas internationella åtaganden, särskilt [Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter, som återfinns i bilaga 1 C till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO) vilket ingicks den 15 april 1994 i Marrakech och godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, 1994, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 38, s. 3)] inbegripet de åtaganden som rör straffrättsliga förfaranden och påföljder,

c) nationella bestämmelser i medlemsstaterna som rör straffrättsliga förfaranden eller påföljder i fråga om immaterialrättsintrång.”

11 Artikel 3 i samma direktiv, med rubriken ”Allmän skyldighet”, har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna skall tillhandahålla de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för de immateriella rättigheter som omfattas av detta direktiv. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna skall vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

2. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna skall också vara effektiva, proportionella och avskräckande och skall tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.”

12 I artikel 4 i direktiv 2004/48, som har rubriken ”Personer som har rätt att begära tillämpning av åtgärderna, förfarandena och sanktionerna”, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall tillerkänna följande personer och organ rätten att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och sanktioner som avses i detta kapitel:

a) personer som innehar immateriella rättigheter, i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lag,

b) alla andra personer som får utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag,

c) organ som förvaltar kollektiva immateriella rättigheter och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag,

d) organ som tillvaratar branschintressen och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag.”

Direktiv 2006/115

13 Direktiv 2006/115 avser uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter.

Direktiv 2006/116

14 Skäl 11 i direktiv 2006/116 har följande lydelse:

”Upphovsrätten och närstående rättigheter bör ges en hög skyddsnivå, eftersom dessa rättigheter är av grundläggande betydelse för det intellektuella skapandet. Skyddet av dessa rättigheter säkerställer att skapandet upprätthålls och utvecklas, vilket är av intresse för upphovsmännen, kulturindustrin, konsumenterna och samhället i dess helhet.”

15 Artikel 1 i samma direktiv, med rubriken ”Upphovsrättens varaktighet”, har följande lydelse:

”1. Upphovsrätten till ett litterärt eller konstnärligt verk enligt artikel 2 i Bernkonventionen [för skydd av litterära och konstnärliga verk av den 9 september 1886 (Paris-akten av den 24 juli 1971), i dess lydelse efter ändringen av den 28 juli 1979] skall löpa under upphovsmannens livstid och 70 år efter hans död, oavsett vilken dag som verket lagligen gjordes tillgängligt för allmänheten.

2. I fråga om verk med gemensamt upphovsmannaskap skall den skyddstid som avses i punkt 1 beräknas från den sist avlidne upphovsmannens dödsdag.

…

4. Om en medlemsstat föreskriver särskilda bestämmelser om upphovsrätt för kollektiva verk eller om att en juridisk person skall anses som rättshavare, skall skyddstiden beräknas enligt punkt 3, utom i fall när de fysiska personer som har skapat verket identifieras som upphovsman i de exemplar av verket som görs tillgängliga för allmänheten. Bestämmelserna i denna punkt skall inte påverka tillämpningen av rättigheter som tillkommer de identifierade upphovsmän vars identifierbara bidrag ingår i sådana verk, där punkterna 1 och 2 skall tillämpas på bidragen.

…”

16 Artikel 2 i detta direktiv, med rubriken ”Filmverk eller audiovisuella verk”, har följande lydelse:

”1. Huvudregissören till ett filmverk eller audiovisuellt verk skall anses som dess upphovsman eller en av dess upphovsmän. Medlemsstaterna kan föreskriva att andra skall anses som medupphovsmän.

2. Skyddstiden för filmverk eller audiovisuella verk skall löpa ut 70 år efter den tidpunkt då den sist avlidne av följande personer dör, oavsett om dessa personer anses som medupphovsmän eller inte: huvudregissören, filmmanusets författare, författaren till dialogen och kompositören till musik som särskilt skapats för att användas i filmverket eller det audiovisuella verket.”

17 Artikel 9 i samma direktiv, med rubriken ”Ideella rättigheter”, har följande lydelse:

”Bestämmelserna i detta direktiv skall inte påverka tillämpningen av medlemsstaternas bestämmelser om ideella rättigheter.”

Fransk rätt

18 I artikel L. 113-3 i code de la propriété intellectuelle (immaterialrättslagen) (nedan kallad immaterialrättslagen) föreskrivs följande:

”Det verk som tillkommit genom samarbete är medupphovsmännens gemensamma egendom.

Medupphovsmän ska utöva sina rättigheter i samförstånd.

Vid oenighet ankommer det på en civilrättslig domstol att avgöra tvisten.

När medupphovsmännens medverkan avser olika verkstyper har var och en för sig, om inte annat avtalats, rätt att nyttja sitt personliga bidrag, utan att detta i något fall får påverka nyttjandet av det gemensamma verket.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

19 Mellan åren 1967 och 1974 regisserade Chabrol fjorton filmer (nedan kallade de aktuella filmerna). I fem av dessa samarbetade han med Paul Gégauff som var dialogförfattare, manusförfattare eller författare till en bearbetning av en förlaga.

20 Filmmaterialet tillhörde filmernas producent, SA Les Films La Boétie, som, i likvidation, genom ett avtal av den 25 mars 1982 överlät nyttjanderätten till materialet till Brinter C, ett bolag bildat enligt engelsk rätt.

21 Genom en försäljningsfullmakt av den 1 januari 1990 gav Brinter Artedis, vars företagsledare MW utgav sig för att vara, ett bemyndigande att direkt med köparna underteckna försäljningsavtal och att erhålla ersättning för produkten för en period på tolv månader som kunde förlängas genom tyst medgivande.

22 Genom avtal av den 8 juni 1990 överlät Claude Chabrol ”den fortsatta nyttjanderätten” till flera av de aktuella filmerna under en period av 30 år till Brinter. BS utgav sig för att vara chef för Brinter.

23 Genom avtal av den 8 juni 1990 överlät även fyra arvingar till Paul Gégauff nyttjanderätten till de fem filmer som han hade medverkat i till Brinter.

24 Genom ett avtal av den 18 februari 2012 överlät Brinter nyttjanderätten till fem av de aktuella filmerna till bolaget Panoceanic Films.

25 Den 11 juli 2019 väckte Claude Chabrols fem arvingar och Paul Gégauffs fyra arvingar talan mot Radio Days, Brinter, BS, MW, Artedis och Panoceanic Films för avtalsbrott och intrång i upphovsrätten till de aktuella filmerna. Dessa arvingar, som är kärandena i det nationella målet, har i huvudsak gjort gällande att filmerna inte utnyttjas eller utnyttjas i otillräcklig omfattning och har begärt skadestånd för den skada som de lidit till följd av avtalsbrott.

26 Den 27 januari 2020 framställde svarandena i det nationella målet, med stöd av rättspraxis avseende artikel L. 113-3 andra stycket i immaterialrättslagen, en invändning om rättegångshinder på grund av att 19 medupphovsmän till nämnda filmer inte omfattas av talan.

27 För att korrigera sina ansökningar, såg kärandena i det nationella målet till, genom handlingar av den 5 maj och den 12 juni 2020, att sju fysiska personer som ansågs vara medupphovsmän eller rättsinnehavare efter avlidna medupphovsmän, åtta dödsbon efter medupphovsmän, där det inte har gått att identifiera de fysiska arvingarna, och två kollektiva förvaltningsorganisationer, nämligen Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD) (organisation som företräder dramaförfattare och kompositörer) och Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM) (organisation som företräder textförfattare, kompositörer och utgivare av musik) omfattades av talan.

28 Genom beslut av den 9 februari 2023 ålade Tribunal judiciaire de Paris (Förstainstansdomstolen i Paris, Frankrike), som är den hänskjutande domstolen, svarandena i det nationella målet att tillhandahålla identifikationsuppgifter för medupphovsmännen och rättsinnehavarna till de aktuella filmerna.

29 Kärandena i det nationella målet kunde trots denna information inte lokalisera och identifiera alla medupphovsmän och rättsinnehavare till de aktuella filmerna, på grund av antalet filmer, av att de producerades för så länge sedan, av att så många var inblandade och av den omständigheten att vissa av medupphovsmännen hade avlidit och att deras arvingar inte var kända eller inte var bosatta i Frankrike.

30 Den hänskjutande domstolen har angett att det nationella målet sedan den 27 januari 2020 lamslås på grund av att det är omöjligt att identifiera de många arvingarna till medupphovsmännen till de aktuella filmerna. Den hänskjutande domstolen betonar också att kärandena i det nationella målet har vidtagit omfattande åtgärder för att identifiera medupphovsmännen eller rättsinnehavarna efter dessa, utan att ha lyckats få dessa att omfattas av talan på det sätt som krävs enligt nationell rättspraxis avseende artikel L. 113-3 i immaterialrättslagen.

31 Den hänskjutande domstolen har för det första understrukit att direktiv 2001/29 emellertid kräver dels att medlemsstaterna föreskriver lämpliga sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder, dels att dessa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

32 Den hänskjutande domstolen har för det andra understrukit att det i direktiv 2004/48 föreskrivs åtgärder, förfaranden och sanktioner, utan att detta påverkar tillgängliga rättsmedel enligt nationell lagstiftning, men ”förutsatt att dessa medel är gynnsammare för rättighetshavaren” och under förutsättning att de inte är ”onödigt komplicerade eller kostsamma” och inte medför ”oskäliga tidsfrister” eller ”omotiverade dröjsmål”.

33 Den hänskjutande domstolen har under alla omständigheter preciserat att artikel 1 i direktiv 2006/116 skyddar upphovsrätten, som överförts till rättsinnehavare under 70 år efter upphovsmannens död, och att detta skydd är utvidgat i fråga om kollektiva verk, eftersom det beräknas från den dag då den sista av de personer som medverkade i det berörda verket avled. Så är bland annat fallet med ett filmverk eller audiovisuellt verk, i den mening som avses i artikel 2 i direktivet.

34 Den hänskjutande domstolen har dessutom påpekat att stadgan garanterar rätten för kärandena i det nationella målet till ett effektivt rättsmedel. Enligt samma domstol är de nämligen förhindrade att få sin civilrättsliga talan prövad i domstol om inte talan omfattar, med avseende på de aktuella filmerna, samtliga medupphovsmäns rättsinnehavare.

35 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende understrukit att det inte är fråga om att ifrågasätta förvärvade rättigheter som parterna har bestritt och som omfattas av prövningen i sak, utan, i samband med prövningen av huruvida talan kan tas upp till prövning, själva möjligheten att göra gällande dessa rättigheter genom att väcka talan vid domstol. Enligt den hänskjutande domstolen förefaller utövandet av upphovsrätten för kärandena i det nationella målet vara beroende av deras förmåga att identifiera samtliga rättighetsinnehavare.

36 Mot denna bakgrund beslutade tribunal judiciaire de Paris (Förstainstansdomstolen i Paris) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Kan artiklarna [2–4] och 8 i direktiv [2001/29], artiklarna 1–3 i direktiv [2004/48] och artiklarna 1, 2 och 9 i direktiv [2006/116] tolkas så, att det för att en talan om intrång i upphovsrätten till ett verk som tillkommit genom samarbete ska kunna tas upp till prövning krävs att talan omfattar samtliga medupphovsmän, mot bakgrund av att dessa bestämmelser garanterar upphovsmannen och medupphovsmannen till ett filmverk eller audiovisuellt verk såväl ensamrätt att tillåta eller förbjuda mångfaldigande av deras verk och överföring av detta till allmänheten som en skyddstid som löper ut 70 år efter dödsdagen för den sist avlidne upphovsmannen, tillsammans med en skyldighet för medlemsstaterna att föreskriva effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner och rättsmedel mot intrång i upphovsrätten samt åtgärder, förfaranden och sanktioner som inte är onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medför oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål?

2) Ska upphovsrättsinnehavarens rätt till ett effektivt rättsmedel och tillgång till domstolsprövning, som utgör en del av rätten till en rättvis rättegång – vilken garanteras genom artiklarna [2–4] och 8 i direktiv [2001/29], artiklarna 1–3 i direktiv [2004/48] och artiklarna 1, 2 och 9 i direktiv [2006/116], direktiv [2006/115] och artiklarna 17 och 47 i [stadgan] – tolkas så, att frågan huruvida en talan om upphovsrättsintrång kan tas upp till prövning är beroende av huruvida talan omfattar samtliga medupphovsmän till verket?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Huruvida begäran om förhandsavgörande kan tas upp till prövning vad gäller tolkningen av direktiv 2006/115

37 Det ska erinras om att de frågor som ställts uteslutande avser ett processuellt problem som följer av tolkningen av artikel L. 113-3 i immaterialrättslagen, i vilken det föreskrivs att medupphovsmän till ett verk som tillkommit genom samarbete ska utöva sina rättigheter i samförstånd. Enligt praxis från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) följer det av denna bestämmelse att en medupphovsman till ett verk som tillkommit genom samarbete, såsom de aktuella filmerna i det nationella målet, som väcker talan för att tillvarata sina ekonomiska rättigheter är skyldig att vid äventyr av avvisning låta talan omfatta verkets övriga upphovsmän, eftersom dennes bidrag inte kan skiljas från medupphovsmännens bidrag. Den hänskjutande domstolen vill i huvudsak få klarhet i huruvida unionsrätten, till vilken den har hänvisat med avseende på vissa bestämmelser som avses i dessa frågor, däribland direktiv 2006/115, utgör hinder för ett sådant krav.

38 Det framgår av fast rättspraxis att det förfarande som har införts genom artikel 267 FEUF utgör ett medel för samarbete mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna, genom vilket EU-domstolen tillhandahåller de nationella domstolarna de uppgifter om unionsrättens tolkning som de behöver för att kunna avgöra de mål som de ska pröva (dom av den 27 april 2023, Castorama Polska och Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, punkt 25 och där angiven rättspraxis).

39 Det framgår även av fast rättspraxis att den nationella domstolen måste klargöra den faktiska och rättsliga bakgrunden till de frågor som ställs, eller att den åtminstone förklarar de faktiska omständigheter som ligger till grund för dessa frågor, eftersom det är nödvändigt att komma fram till en tolkning av unionsrätten som är användbar för den nationella domstolen. Beslutet om hänskjutande måste dessutom ange de närmare skälen till varför den nationella domstolen anser det vara oklart hur unionsrätten ska tolkas och till att den anser det nödvändigt att ställa en tolkningsfråga till EU-domstolen (dom av den 27 april 2023, Castorama Polska och Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

40 Såsom framgår av artikel 94 c i domstolens rättegångsregler ska en begäran om förhandsavgörande innehålla en redogörelse för de skäl som fått den hänskjutande domstolen att undra över tolkningen eller giltigheten av de aktuella unionsrättsliga bestämmelserna, och för det samband som den hänskjutande domstolen har funnit föreligga mellan de unionsrättsliga bestämmelserna och den nationella lagstiftning som är tillämplig i det nationella målet.

41 I förevarande fall innehåller begäran om förhandsavgörande emellertid inte några uppgifter om huruvida direktiv 2006/115 eventuellt är relevant för utgången i det nationella målet, och det preciseras inte heller vilka bestämmelser i detta direktiv som den hänskjutande domstolen söker klarhet i.

42 Härav följer att beslutet om hänskjutande, vad gäller direktiv 2006/115, inte uppfyller samtliga krav som anges i punkterna 39 och 40 ovan.

43 Av det ovan anförda följer att begäran om förhandsavgörande inte kan tas upp till prövning i den del den avser tolkningen av direktiv 2006/115.

Prövning i sak

44 EU-domstolen påpekar att enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF ankommer det, enligt fast rättspraxis, på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, som gör det möjligt för den nationella domstolen att avgöra det mål som den ska pröva. I detta syfte kan EU-domstolen behöva omformulera de frågor som hänskjutits (dom av den 18 november 2021, A. SA, C-212/20, EU:C:2021:934, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

45 I förevarande fall framgår det av skälen i beslutet om hänskjutande att den hänskjutande domstolens frågor i huvudsak avser inverkan av artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 och artikel 1 i direktiv 2006/116 på frågan huruvida en talan om intrång som väckts av en del av upphovsrättsinnehavarna till ett kollektivt verk kan tas upp till prövning. Den hänskjutande domstolen har påpekat att kravet i immaterialrättslagen, såsom det tolkats i praxis från Cour de cassation (Högsta domstolen), enligt vilket en sådan talan endast kan tas upp till prövning om den väcks av samtliga dessa rättsinnehavare, inte är uppfyllt i förevarande fall. Kärandena i det nationella målet kan nämligen inte ange vissa medupphovsmäns rättsinnehavare på ett sätt som möjliggör att de omfattas av talan.

46 Under dessa omständigheter ska den hänskjutande domstolen anses ha ställt sina frågor, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 och artikel 1 i direktiv 2006/116, jämförda med artiklarna 17 och 47 i stadgan, ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken det för att en talan om intrång i upphovsrätten till ett kollektivt verk ska kunna tas upp till prövning krävs att samtliga rättighetsinnehavare omfattas av talan.

47 För det första anges i artikel 8.1 första meningen i direktiv 2001/29 att medlemsstaterna ska se till att det finns lämpliga sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder i fråga om intrång i de rättigheter och skyldigheter som fastställs i detta direktiv samt vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa att dessa sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder tillämpas.

48 I denna bestämmelse anges således endast att det bland annat ska finnas lämpliga rättsmedel mot intrång i de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i direktivet, och det anges inte närmare hur talan ska väckas och föras i syfte att säkerställa skyddet av upphovsrätten vid samägande av en sådan rättighet.

49 För det andra, beträffande direktiv 2004/48, föreskrivs i artikel 3.1 i det direktivet att medlemsstaterna ska tillhandahålla de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för de immateriella rättigheter som omfattas av detta direktiv. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna ska vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål. Enligt artikel 3.2 ska nämnda åtgärder, förfaranden och sanktioner också vara effektiva, proportionella och avskräckande och ska tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.

50 Domstolen konstaterar i detta hänseende att även om nämnda artikel 3 bland annat kräver att det inrättas effektiva förfaranden för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter, varvid det preciseras att dessa förfaranden inte får vara onödigt komplicerade eller kostsamma, innehåller den emellertid inte några bestämmelser som är tillämpliga vid samägande av en upphovsrätt.

51 För det tredje regleras i artikel 1.2 i direktiv 2006/116 skyddstiden för upphovsrätt. Däri anges att i fråga om ett verk med gemensamt upphovsmannaskap ska den skyddstid som avses i artikel 1.1 beräknas från den sist avlidne upphovsmannens dödsdag. Den behandlar följaktligen inte formerna för att väcka talan i syfte att säkerställa skyddet för en upphovsrätt vid samägande av en sådan rättighet.

52 Av det ovan anförda följer att artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 och artikel 1 i direktiv 2006/116 ålägger medlemsstaterna att föreskriva nödvändiga förfaranden för att säkerställa ett effektivt skydd av de immateriella rättigheter som avses i dessa direktiv, genom att bland annat förbjuda förfaranden som är onödigt komplicerade eller kostsamma. Ingen av dessa artiklar fastställer däremot, redan genom sin ordalydelse, formerna för detta skydd vid samägande av en upphovsrätt.

53 Vid tolkningen av en unionsbestämmelse ska emellertid enligt fast rättspraxis inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 27 april 2023, Castorama Polska och Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

54 Vad gäller det sammanhang i vilket artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 och artikel 1 i direktiv 2006/116 ingår, ska det påpekas att de andra artiklarna i dessa direktiv inte heller innehåller några bestämmelser om hur de berörda rättsmedlen ska användas vid samägande av upphovsrätt.

55 I synnerhet innehåller artikel 4 i direktiv 2004/48, som avser personer som har rätt att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och sanktioner som avses i detta direktiv, inte några särskilda regler om talan som väcks av upphovsrättshavare som delar rättigheterna med andra.

56 Vad gäller de eftersträvade målen framgår det av skäl 4 i direktiv 2001/29, av skäl 10 i direktiv 2004/48 och av skäl 11 i direktiv 2006/116 att dessa tre direktiv bland annat syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för immateriella rättigheter, inbegripet upphovsrätt.

57 Vad särskilt gäller direktiv 2004/48 framgår det av fast rättspraxis att bestämmelserna i detta direktiv inte syftar till att reglera samtliga aspekter av immaterialrätten, utan endast dem som avser dels efterlevnaden av immaterialrättsskyddet, dels intrång i detta skydd, genom att föreskriva effektiva rättsmedel för att hindra, få att upphöra eller åtgärda samtliga immaterialrättsintrång. Vid antagandet av detta direktiv valde unionslagstiftaren härigenom att införa en minimiharmonisering vad gäller säkerställandet av immateriella rättigheter i allmänhet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 juli 2020, Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, punkt 36, och dom av den 11 januari 2024, Mylan, C-473/22, EU:C:2024:8, punkt 33 och där angiven rättspraxis).

58 Domstolen konstaterar följaktligen att det, med förbehåll för skyldigheten att föreskriva rättsmedel som inte är onödigt komplicerade eller kostsamma, ankommer på medlemsstaterna att, i enlighet med principen om processuell autonomi, fastställa de processuella reglerna för de berörda rättsmedlen, inbegripet vid samägande av immateriella rättigheter.

59 I sistnämnda avseende ska det erinras om att det enligt EU-domstolens fasta praxis, enligt den principen, ankommer på varje medlemsstat att i sin rättsordning fastställa de processuella regler som gäller för talan som syftar till att säkerställa skyddet av de rättigheter som enskilda har till följd av unionsrätten. Dessa regler får emellertid varken vara mindre förmånliga än dem som gäller för liknande situationer som regleras av nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller medföra att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva de rättigheter som följer av unionsrätten (effektivitetsprincipen) (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 1976, Rewe-Zentralfinanz och Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, punkt 5, dom av den 17 november 2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 65, och dom av den 30 april 2024, M.N. (EncroChat), C-670/22, EU:C:2024:372, punkt 129).

60 Dessa processuella regler ska dessutom under alla omständigheter vara förenliga med de krav som följer av stadgan, särskilt av artikel 17 i stadgan om rätten till egendom och av artikel 47 i densamma, i vilken rätten till ett effektivt rättsmedel stadfästs.

61 I förevarande fall framgår det av den hänskjutande domstolens uppgifter att enligt artikel L. 113-3 i immaterialrättslagen ska medupphovsmän till kollektiva verk utöva sina rättigheter i samförstånd och att den nationella domstol vid vilken talan väckts ska avgöra målet om oenighet föreligger. Den tolkning av denna bestämmelse som Cour de cassation (Högsta domstolen) har gjort får emellertid till följd att en talan ska avvisas om den väckts av en medupphovsman utan

att alla andra medupphovsmän eller, i förekommande fall, deras rättsinnehavare, omfattas av talan, även när det visar sig vara mycket svårt, eller till och med omöjligt, på grund av omständigheter som ligger utanför kärandens kontroll att se till att de omfattas av talan.

62 Mot bakgrund av de krav som det erinrats om i punkterna 58–60 ovan ska det prövas om det aktuella förfarandet, under dessa omständigheter, inte är onödigt komplicerat eller kostsamt och om det inte kan strida mot likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen samt mot de krav som följer av artiklarna 17 och 47 i stadgan.

63 För det första framgår det av de uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat att kravet på att alla medupphovsmän och/eller deras rättsinnehavare ska omfattas av talan medför att det blir omöjligt att pröva deras anspråk i domstol, med hänsyn till svårigheten att identifiera och följaktligen låta samtliga berörda upphovsrättsinnehavares rättsinnehavare omfattas av talan. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva om detta krav i förevarande fall inte leder till att förfarandet blir onödigt komplicerat och kostsamt.

64 För det andra ska det, även om handlingarna i målet inte ger anledning att anta att likvärdighetsprincipen har åsidosatts, erinras om att, vad beträffar effektivitetsprincipen, unionsrätten inte innebär att medlemsstaterna är skyldiga att införa andra rättsmedel än dem som föreskrivs i nationell rätt. Det förhåller sig emellertid annorlunda om det av den nationella rättsordningens systematik framgår att det inte finns något rättsmedel som ens prejudiciellt ger den berörda domstolen möjlighet att säkerställa skyddet för enskildas rättigheter enligt unionsrätten, eller om de enskildas enda möjlighet att få till stånd en domstolsprövning är att bryta mot gällande rätt (dom av den 17 november 2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 67 och där angiven rättspraxis).

65 Enligt domstolens praxis ska varje fall där frågan uppkommer huruvida en nationell processuell bestämmelse medför att det blir omöjligt eller orimligt svårt att tillämpa unionsrätten bedömas med beaktande av bestämmelsens funktion i förfarandet vid nationella domstolar och andra myndigheter betraktat som en helhet samt förfarandets förlopp och särdrag (dom av den 17 november 2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 68 och där angiven rättspraxis).

66 När identifieringen och lokaliseringen av medupphovsmän till ett kollektivt verk, som i förevarande fall, stöter på stora och bestående svårigheter, kan kravet att den talan som väcks vid domstol av de medupphovsmän som avser att försvara sina rättigheter ska omfatta samtliga medupphovsmän innebära att det blir orimligt svårt att utöva de rättigheter som medupphovsmännen har enligt unionsrätten.

67 För det tredje ska det även prövas huruvida en sådan situation kan innebära ett åsidosättande av de rättigheter som stadfästs i artiklarna 17 och 47 i stadgan, vilka avser rätten till egendom respektive rätten till ett effektivt rättsmedel.

68 Det ska härvidlag erinras om att det i artikel 17.1 i stadgan föreskrivs att ”[v]ar och en har rätt att besitta lagligen förvärvad egendom, att nyttja den, att förfoga över den och att testamentera bort den. Ingen får berövas sin egendom utom då samhällsnyttan kräver det, i de fall och under de förutsättningar som föreskrivs i lag och mot rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid. Nyttjandet av egendomen får regleras i lag om det är nödvändigt för allmänna samhällsintressen.” I artikel 17.2 föreskrivs att immateriell egendom ska vara skyddad (dom av den 9 februari 2012, Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, punkt 68).

69 Det ska i detta sammanhang påpekas att när ett alster kan kvalificeras som ett ”verk” i den mening som avses i direktiv 2001/29, ska det i denna egenskap åtnjuta upphovsrättsligt skydd i enlighet med detta direktiv. I direktivet föreskrivs inte heller något villkor avseende antalet medupphovsmän till verket.

70 Härav följer att när flera personer gemensamt innehar en immateriell rättighet, såsom upphovsrätten, till samma verk, anses alla dessa personer ha förvärvat rätten att nyttja den immateriella rättigheten enligt unionsrätten och är skyddade på samma sätt.

71 Under dessa omständigheter utgör erkännandet av ställningen som upphovsman till ett filmverk, såsom i förevarande fall, ett tillräckligt villkor för utövandet av äganderätten, med beaktande av de principer som det erinrats om i punkt 59 ovan.

72 Det ska dessutom erinras om att var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts ska ha tillgång till ett effektivt rättsmedel, såsom föreskrivs i artikel 47 i stadgan. Det följer av domstolens praxis att rätten till ett effektivt rättsmedel kan åberopas redan med stöd av enbart nämnda artikel 47, utan att dess innehåll behöver preciseras genom andra bestämmelser i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. Erkännandet av denna rätt till ett effektivt rättsmedel förutsätter emellertid i ett enskilt fall, såsom framgår av artikel 47 första stycket, att den person som åberopar rättigheten gör gällande rättigheter eller friheter som garanteras i unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 november 2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 32 och där angiven rättspraxis).

73 Domstolen har slagit fast att det väsentliga innehållet i rätten till ett effektivt rättsmedel i artikel 47 i stadgan innefattar, bland annat, en rätt för en person som har denna rättighet att väcka talan vid en domstol som är behörig att säkerställa iakttagandet av de rättigheter som unionsrätten garanterar vederbörande och, i detta syfte, att pröva alla rätts- och sakfrågor som är relevanta för att avgöra det mål som är anhängigt vid den (dom av den 17 november 2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 61 och där angiven rättspraxis).

74 En sådan inskränkning som den som följer av bestämmelserna i artikel L. 113-3 i immaterialrättslagen skyddar visserligen de rättigheter som tillkommer frånvarande rättighetsinnehavare genom att ge dem tillräcklig information för att kunna delta i förfarandet eller välja att inte göra det, vilket bland annat bidrar till att säkerställa iakttagandet av dessa rättighetsinnehavares rätt till egendom, i den mening som avses i artikel 17 i stadgan, och till att uppnå det mål som det erinrats om i punkt 56 ovan.

75 Det förefaller emellertid som om dessa bestämmelser, trots de ansträngningar och den omsorg som kärandena i det nationella målet har visat prov på för att samtliga rättighetsinnehavare ska omfattas av talan, gör det omöjligt för dem att få sina anspråk prövade i domstol. I ett sådant fall förefaller skyldigheten att låta samtliga rättighetsinnehavare omfattas av talan, vid äventyr av att talan annars avvisas, hindra dessa kärande från att utöva sina egna rättigheter. Den franska regeringen har i detta avseende medgett att denna skyldighet i vissa fall kan utgöra ett orimligt krav som gör det omöjligt eller orimligt svårt för kärandena i det nationella målet att utöva de rättigheter som följer av unionsrätten. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 65 i sitt förslag till avgörande kan rättighetsinnehavarnas rätt att tillvarata sin upphovsrätt inte underkastas processuella krav som är omöjliga eller mycket svåra att iaktta. Det skulle i praktiken vara detsamma som att frånta dem denna rättighet och således kränka den grundläggande rättighet som garanteras i artikel 47 i stadgan.

76 Med förbehåll för den hänskjutande domstolens prövning framstår det således som om tolkningen och tillämpningen av de processuella krav som åläggs kärandena i det nationella målet, mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i det mål som den domstolen har att avgöra, kan medföra att förfarandet blir onödigt komplicerat och kostsamt samt strida mot såväl effektivitetsprincipen som artikel 47 i stadgan.

77 Om den hänskjutande domstolen skulle finna att det inte är möjligt att tolka den nationella rätten på ett sätt som är förenligt med unionsrätten, är den skyldig att inom ramen för sin behörighet säkerställa det rättsliga skydd som enskilda tillerkänns enligt nämnda artikel 47 och säkerställa att den ges full verkan genom att vid behov underlåta att tillämpa de ifrågavarande nationella bestämmelserna (se, analogt, dom av den 25 november 2025, Wojewoda Mazowiecki, C-713/23, EU:C:2025:917, punkt 76 och där angiven rättspraxis).

78 Av det anförda följer att tolkningsfrågorna ska besvaras enligt följande. Artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 och artikel 1 i direktiv 2006/116, jämförda med artiklarna 17 och 47 i stadgan, ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken det för att en talan om intrång i upphovsrätten till ett kollektivt verk ska kunna tas upp till prövning krävs att samtliga rättighetsinnehavare omfattas av talan, under förutsättning att tolkningen och tillämpningen av denna lagstiftning inte medför att det föreskrivna förfarandet blir onödigt komplicerat eller kostsamt, eftersom detta förfarande inte får göra det omöjligt eller orimligt svårt för en eller flera av dem att väcka talan. Den nationella domstolen ska under alla omständigheter säkerställa iakttagandet av rätten till ett effektivt domstolsskydd enligt artikel 47 i stadgan.

Rättegångskostnader

79 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället, artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/116/EG av den 12 december 2006 om skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter, jämförda med artiklarna 17 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

ska tolkas så,

att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken det för att en talan om intrång i upphovsrätten till ett kollektivt verk ska kunna tas upp till prövning krävs att samtliga rättighetsinnehavare omfattas av talan, under förutsättning att tolkningen och tillämpningen av denna lagstiftning inte medför att det föreskrivna förfarandet blir onödigt komplicerat eller kostsamt, eftersom detta förfarande inte får göra det omöjligt eller orimligt svårt för en eller flera av dem att väcka talan. Den nationella domstolen ska under

alla omständigheter säkerställa iakttagandet av rätten till ett effektivt domstolsskydd enligt artikel 47 i stadgan om de grundläggande rättigheterna.

Underskrifter